

Zbiór Orzeczeń

Sprawa C-671/15

**Président de l’Autorité de la concurrence
przeciwko
Association des producteurs vendeurs d’endives (APVE) i in.**

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Cour de cassation (Francja)]

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna polityka rolna – Artykuł 42 TFUE – Rozporządzenie (WE) nr 2200/96 – Rozporządzenie (WE) nr 1182/2007 – Rozporządzenie (WE) nr 1234/2007 – Praktyki antykonkurencyjne – Artykuł 101 TFUE – Rozporządzenie nr 26 – Rozporządzenie (WE) nr 1184/2006 – Organizacje producentów – Zrzeszenia organizacji producentów – Zadania tych organizacji i zrzeszeń – Praktyka ustalania minimalnych cen sprzedaży – Praktyka uzgadniania ilości wprowadzanych do obrotu – Praktyka wymiany informacji strategicznych – Francuski rynek cykorii

Streszczenie – wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 14 listopada 2017 r.

- Rolnictwo – Wspólna polityka rolna – Pierwszeństwo wobec dotyczących konkurencji celów traktatu – Uprawnienia dyskrecjonalne ustawodawcy co do stosowania reguł konkurencji – Praktyki wyłączone z zakresu zastosowania art. 101 i art. 102 TFUE*
(art. 39 TFUE, art. 42 TFUE, art. 43 ust. 2 TFUE, art. 101 ust. 1 TFUE, art. 102 TFUE)
- Rolnictwo – Wspólna organizacja rynków – Owoce i warzywa – Organizacje producentów – Wyłączenie praktyk z reguł konkurencji – Warunek – Charakter niezbędności do realizacji celów wspólnej polityki rolnej*
(art. 101 ust. 1 TFUE; rozporządzenia Rady: nr 2200/96, motyw 7, art. 11 ust. 1; nr 1234/2007 zmienione rozporządzeniem nr 491/2009, art. 122 akapit pierwszy, art. 125C, art. 176, art. 176b)
- Rolnictwo – Wspólna organizacja rynków – Owoce i warzywa – Organizacje producentów – Wyłączenie praktyk z reguł konkurencji – Granice – Stosowanie do praktyk, w których uczestniczą różne organizacje producentów, lub wprowadzonych w życie przez podmiot nieuznawany przez państwo członkowskie – Brak*
[art. 101 ust. 1 TFUE; rozporządzenie Rady nr 1234/2007 zmienione rozporządzeniem nr 491/2009, art. 122 akapit pierwszy lit. c), art. 125b ust. 1 lit. c)]
- Rolnictwo – Wspólna organizacja rynków – Owoce i warzywa – Organizacje producentów – Wyłączenie praktyk z reguł konkurencji – Warunek – Charakter niezbędności do realizacji celów wspólnej polityki rolnej – Wymiana informacji strategicznych między producentami należącymi do*

tej samej organizacji producentów lub tego samego zrzeszenia organizacji producentów – Dopuszczalność – Ustalanie minimalnych cen sprzedaży w ramach takiej organizacji lub zrzeszenia – Niedopuszczalność

[art. 101 ust. 1 TFUE; rozporządzenia Rady: nr 2200/96, motyw 16, art. 23; nr 1234/2007 zmienione rozporządzeniem nr 491/2009, art. 103c ust. 2 lit. a), ust. 2, art. 125c]

5. *Rolnictwo – Wspólna organizacja rynków – Owoce i warzywa – Organizacje producentów – Wyłączenie praktyk z reguł konkurencji – Granice – Stosowanie do praktyk zbiorowego uzgadniania minimalnych cen sprzedaży, uzgadniania ilości wprowadzanych do obrotu oraz wymiany informacji strategicznych – Warunki*

(art. 101 TFUE; rozporządzenia Rady: nr 26, art. 2; nr 2200/96, art. 11 ust. 1; nr 1184/2006 zmienione rozporządzeniem nr 1234/2007, art. 2; nr 1182/2007, art. 3 ust. 1; nr 1234/2007 zmienione rozporządzeniem nr 491/2009, art. 122 akapit pierwszy, art. 175, art. 176)

1. Artykuł 42 TFUE stanowi, że postanowienia rozdziału dotyczącego reguł konkurencji stosują się do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi jedynie w zakresie ustalonym przez Parlament Europejski i Radę w ramach postanowień i zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 43 ust. 2 TFUE, z uwzględnieniem celów określonych w art. 39 TFUE. W tym względzie art. 43 ust. 2 TFUE stanowi, że Parlament i Rada ustanawiają w szczególności przepisy niezbędne dla osiągnięcia celów wspólnej polityki rolnej.

I tak w odniesieniu do realizacji celów, jakimi są stworzenie wspólnej polityki rolnej, jak też ustanowienie systemu niezakłóconej konkurencji, w art. 42 TFUE uznano pierwszeństwo wspólnej polityki rolnej w stosunku do celów traktatu w dziedzinie konkurencji i uprawnienie prawodawcy Unii do decydowania, w jakim stopniu reguły konkurencji mają zastosowanie w sektorze rolnym (zob. podobnie wyroki: z dnia 5 października 1994 r., Niemcy/Rada, C-280/93, EU:C:1994:367, pkt 61; z dnia 12 grudnia 2002 r., Francja/Komisja, C-456/00, EU:C:2002:753, pkt 33). Wynika stąd – jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 51 i 56 opinii – że celem interwencji podejmowanych w tym zakresie przez prawodawcę Unii nie jest ustanowienie odstępstw od zakazu praktyk wskazanych w art. 101 ust. 1 i art. 102 TFUE czy uzasadnianie tego zakazu, ale wyłączenie z zakresu zastosowania tych postanowień praktyk, które byłyby nim objęte, gdyby stosowano je w sektorze innym niż wspólna polityka rolna.

(zob. pkt 36–38)

2. Należy zaznaczyć, że w myśl art. 122 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1234/2007, który zastąpił art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 2200/96, i art. 125c rozporządzenia nr 1234/2007 na OP lub ZOP prowadzących działalność w sektorze owoców i warzyw ciąży obowiązek zapewnienia planowania produkcji oraz dostosowania jej do popytu, w szczególności w odniesieniu do ilości i jakości, koncentracji podaży i umieszczania na rynku produktów wytwarzanych przez ich członków, jak też optymalizacji kosztów produkcji i stabilizacji cen producentów. Aby osiągnąć cele określone w tych przepisach OP lub ZOP mogą być zobligowane do podejmowania środków innych niż środki służące zapewnieniu normalnego funkcjonowania rynków, a w szczególności określonych form koordynacji i uzgodnień między producentami rolnymi.

Tak więc, aby nie pozbawiać OP i ZOP środków umożliwiających osiągnięcie celów, jakie zostały im powierzone w ramach wspólnej organizacji rynków, w której podmioty te uczestniczą i której – jak przypomniano w motywie 7 rozporządzenia nr 2200/96 – podstawowy element stanowią, i aby nie podważać skuteczności rozporządzeń dotyczących wspólnej organizacji rynku w sektorze owoców i warzyw, stosowane przez te podmioty praktyki niezbędne do osiągnięcia jednego lub większej liczby tych celów nie powinny podlegać w szczególności przewidzianemu w art. 101 ust. 1 TFUE zakazowi porozumień, decyzji i uzgodnionych praktyk. Wynika stąd, że we wskazanym sektorze sytuacje,

w których art. 101 ust. 1 TFUE nie ma zastosowania, nie ograniczają się jedynie do praktyk, o których mowa w art. 176 i 176a rozporządzenia nr 1234/2007, ale obejmują również praktyki wspomniane w punkcie poprzednim.

(zob. pkt 42–45)

3. Wynika stąd, że aby odstąpić od stosowania reguł konkurencji Unii, uzasadniając to okolicznością, że dana praktyka jest konieczna do osiągnięcia jednego lub większej liczby celów wspólnej organizacji danego rynku, owa praktyka powinna być wdrażana przez podmiot, który rzeczywiście jest do tego uprawniony zgodnie z uregulowaniami dotyczącymi wspólnej organizacji tego rynku, a zatem przez podmiot, który podlega uznaniu przez państwo członkowskie. Praktyka stosowana przez podmiot, który nie został uznany przez państwo członkowskie na potrzeby realizacji tych celów, nie może więc zostać wyłączona z zakazu stosowania praktyk, o których mowa w art. 101 ust. 1 TFUE.

Co się tyczy praktyk stosowanych przez OP lub ZOP, należy stwierdzić, że praktyki takie powinny pozostawać wewnętrznymi praktykami jednej OP lub jednego ZOP. Jak stanowią bowiem w szczególności art. 122 akapit pierwszy lit. c) i art. 125c ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 1234/2007, zadania w zakresie planowania produkcji, koncentracji podaży i wprowadzania do obrotu, optymalizacji kosztów produkcji i stabilizowania cen producentów, których realizacja może zostać powierzona danej OP lub danemu ZOP na podstawie uregulowań obowiązujących w dziedzinie wspólnej organizacji danego rynku, mogą dotyczyć jedynie produkcji i sprzedaży produktów samych członków danej OP lub danego ZOP. Mogą one zatem usprawiedliwiać określone formy koordynacji lub uzgodnień jedynie między producentami zrzeszonymi w tej samej uznanej przez państwo członkowskie OP lub w tym samym uznanym przez państwo członkowskie ZOP. Wynika stąd, że porozumienia lub uzgodnione praktyki realizowane nie w ramach jednej OP lub jednego ZOP, ale nawiązywane między OP lub między ZOP wykraczają poza to, co niezbędne do wykonywania tych zadań.

(zob. pkt 53, 54, 56–58)

4. Co się tyczy celów wskazanych w pkt 42 i 61 niniejszego wyroku, należy zaznaczyć, że realizacja celu zapewnienia planowania produkcji oraz dostosowania jej do popytu, podobnie jak celu koncentracji podaży i umieszczania na rynku produktów wytwarzanych przez członków organizacji, jak też celu stabilizowania cen producentów, wiąże się siłą rzeczy z wymianą informacji strategicznych między poszczególnymi producentami zrzeszonymi w danej OP lub w danym ZOP, służącą w szczególności zapoznawaniu się z charakterystyką produktów. Tak więc wymiana informacji strategicznych między producentami zrzeszonymi w tej samej OP lub w tym samym ZOP może być proporcjonalna, jeśli rzeczywiście wpisuje się ona w realizację celu lub celów wyznaczonych tej OP lub temu ZOP i jeżeli przedmiotem owej wymiany są jedynie informacje, które są do tego bezwzględnie konieczne. Cel stabilizowania cen producentów w trosce o zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej również może uzasadniać koordynację między producentami rolnymi zrzeszonymi w tej samej OP lub w tym samym ZOP, odnoszącą się do ilości produktów rolnych wprowadzanych na rynek, jak wynika z motywu 16 rozporządzenia nr 2200/96, a także z uzgodnień interwencyjnych, których zasada funkcjonowania została ustalona w art. 23 tego rozporządzenia i zmieniona w art. 103c ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1234/2007.

Ponadto cel koncentracji podaży dla wzmocnienia pozycji producentów w obliczu nieustannie rosnącej koncentracji popytu również może uzasadniać pewną formę koordynowania polityki cenowej poszczególnych producentów rolnych w ramach OP lub ZOP. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy danej OP lub danemu ZOP zostało powierzone przez członków zadanie wprowadzenia do obrotu całości ich produkcji, czego wymaga, z wyjątkiem wypadków szczególnych, art. 125a ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 1234/2007 w związku z art. 125c tego rozporządzenia.

Natomiast zbiorowego uzgadniania minimalnych cen sprzedaży w ramach danej OP lub danego ZOP nie można uznać – w kontekście praktyk niezbędnych do realizacji zadań powierzonych tym podmiotom w ramach wspólnej organizacji rozpatrywanego rynku – za proporcjonalne do celów stabilizacji cen lub koncentracji podaży, w sytuacji gdy owo uzgadnianie cen nie pozwala producentom, którzy we własnym zakresie sprzedają swe produkty w przypadkach wskazanych w art. 125a ust. 2 rozporządzenia nr 1234/2007, stosowania cen niższych od tych cen minimalnych, gdyż skutkiem takiego działania jest osłabienie i tak już niskiego poziomu konkurencji istniejącego na rynkach produktów rolnych, w szczególności ze względu na przyznaną producentom możliwość zrzeszania się w OP lub w ZOP w celu koncentrowania podaży swych produktów.

(zob. pkt 63–66)

5. Artykuł 101 TFUE w związku z art. 2 rozporządzenia Rady nr 26 dnia 4 kwietnia 1962 r. dotyczącego stosowania niektórych reguł konkurencji w odniesieniu do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi, art. 11 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 2200/96 z dnia 28 października 1996 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw, art. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 z dnia 24 lipca 2006 r. dotyczącego stosowania niektórych reguł konkurencji w odniesieniu do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r., art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1182/2007 z dnia 26 września 2007 r. ustanawiającego przepisy szczegółowe dotyczące sektora owoców i warzyw, zmieniającego dyrektywy 2001/112/WE, 2001/113/WE i rozporządzenia (EWG) nr 827/68, (WE) nr 2200/96, (WE) nr 2201/96, (WE) nr 2826/2000, (WE) nr 1782/2003, (WE) nr 318/2006 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 2202/96, a także art. 122 akapit pierwszy i art. 175 i 176 rozporządzenia nr 1234/2007, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 491/2009 z dnia 25 maja 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że:

- praktyki polegające na zbiorowym ustalaniu minimalnych cen sprzedaży, uzgadnianiu ilości wprowadzanych na rynek lub wymianie informacji strategicznych, takie jak praktyki rozpatrywane w postępowaniu głównym, nie mogą zostać wyłączone z przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE zakazu karteli, w sytuacji gdy uczestniczą w nich różne organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów, a także podmioty, które nie są uznawane przez państwo członkowskie na potrzeby realizacji celu określonego przez prawodawcę Unii Europejskiej w ramach wspólnej organizacji danego rynku, takie jak organizacje zawodowe nieposiadające statusu organizacji producentów, zrzeszenia organizacji producentów lub organizacji międzybranżowej w rozumieniu uregulowań Unii Europejskiej, oraz
- praktyki polegające na uzgadnianiu cen czy ilości wprowadzanych na rynek lub na wymianie informacji strategicznych, takie jak praktyki rozpatrywane w postępowaniu głównym, mogą zostać wyłączone z zakresu przewidzianego w art. 101 ust. 1 TFUE zakazu karteli, w sytuacji gdy uczestniczą w nich członkowie tej samej uznanej przez państwo członkowskie organizacji producentów lub tego samego uznanego przez państwo członkowskie zrzeszenia organizacji producentów i gdy praktyki te są bezwzględnie konieczne do realizacji celu lub celów wyznaczonych dla danej organizacji producentów lub dla danego zrzeszenia organizacji producentów zgodnie z uregulowaniami Unii Europejskiej.

(zob. pkt 67; sentencja)